

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 55/2009
11.9.2009

Asia: Kirjallinen varoitus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Poliisilaitos on 30.10.2008 päättänyt antaa vanhempi konstaapeli A:lle valtion virkamieslain 24 §:n mukaisen kirjallisen varoituksen.

Päätöksen perustelut:

A työskentelee rikospoliisissa, jossa hän päivittäin saa tietoonsa arkaluontoista ja luottamuksellista tietoa. Näiden tietojen pysyminen poliisihallinnon sisällä vain tietoon oikeutettujen käytössä on erittäin tärkeää poliisin toiminnan onnistumisen kannalta. Tämän johdosta on syytä korostaa ja myös ymmärtää asian tärkeys nyt ja vastaisuudessa.

A on kertonut ulkopuoliselle taholle tietoa, jota hovioikeus on pitänyt tuomittavana ja rikollisena menettelynä. Hovioikeus toteaa, ettei A:n teko ole, huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat, kokonaisuutena arvostellen vähäinen.

Nyt päätösharkinnassa on otettava huomioon A:n pitkä kokemus poliisina, ja tämän seikan myötä ei tällaista tekoa olisi saanut tapahtua edes epähuomiossa.

A:n tekoa on kuitenkin alemmassa oikeusasteessa arvioitu toisin kuin hovioikeus on sittemmin tehnyt. Tämä osoittaa osaltaan sen, että teon kuvaus ei ole ollut oikeudellisesti helppo arvioida. Koska ei ole osoitettu, että A olisi pyrkinyt teollaan hyötymään itse tai saamaan hyötyä jollekin toiselle, eikä te-

koa ole osoitettu tehdyn vahingoittamistarkoituksessa, on varoitusta pidettävä oikeinmitoitettuna hallinnollisena seuraamuksena asiassa, jossa A on saanut sakkorangaistuksen.

A:n on pystyttävä sisäistämään tämän asian vakavuus ja siitä syystä asiaa ei voida jättää ilman seuraamusta. Määräaikainen virantoimituksesta erottaminen tai irtisanominen olisi liian ankaria seuraamuksia asiassa, jossa rangaistuksen määrittäminen on vaihdellut eri oikeusasteissa. Harkinnassa on lisäksi painotettava sitä, että A on itse tuonut tutkinnalle tietoon sen, että rikoksesta epäilty tietää hänestä tehdyn rikosilmoituksen. Samoin painoarvoa on laitettu sille, että asian käsittely kokonaisuudessaan on kestänyt kauan, ja että A on saanut lisärangaistuksen asian julkiseksi tulon myötä.

Prosessissa nyt tapahtunut kuuleminen on suoritettu pikaisesti hovioikeuden tuomion valitusajan umpeutumisen (20.10.2008) jälkeen. Tätä ennen prosessi on ollut kesken eikä tätä kuulemista ole voitu siitä syystä suorittaa. Tämän luonteisessa asiassa ei ole syytä suorittaa virastapidätystä eikä siten tehdä ratkaisuja ennen kuin oikeusprosessi on saanut lopullisen muotonsa.

Oikaisuvaatimus

A on vaatinut, että kirjallista varoitusta koskeva päätös kumotaan.

A oli ollut sydänleikkauksen vuoksi pitkällä sairauslomalla kun oli saanut tietää poliisina toimivalta veljeltään, että A:n naapurista oli tehty rikosilmoitus. A oli kertonut rikosilmoituksesta naapurille. Tämän kyselyä asiasta A oli vielä kertonut, että ilmoitus oli jotenkin liittynyt naapurin firmaan. Palattuaan töihin reilun kuukauden jälkeen A oli ilmoittanut naapuria koskevan rikostutkinnan tutkinnanjohtaja B:lle, että naapuri tietää rikosilmoituksesta, mikä kirjattiin jutun tutkinta-aineistoon. Rikostutkinta siirrettiin talousrikosyksikköön, jonka jälkeen tuon yksikön tutkinnanjohtaja ja B tekivät A:sta tutkintapyynnön.

Käräjäoikeus katsoi, ettei A ollut syyllistynyt asiassa sellaiseen rikkeeseen, josta pitäisi rangaista. Hovioikeus puolestaan katsoi, että A oli syyllistynyt tuottamukselliseen virkasalaisuuden rikkomiseen perusteluina, että tutkinta oli jouduttu siirtämään. Todistajana kuultu B antoi oikeudelle sellaisen kuvan, että juttu jouduttiin siirtämään A:n takia.

Hovioikeuskäsittelyn jälkeen A:n saamien tietojen mukaan juttua ei kuitenkaan siirretty hänen takiaan. Hän ei valittanut hovioikeuden päätöksestä, mutta päällikkö päätti kuitenkin antaa hänelle varoituksen, vaikka hovioikeuden päätös perustui B:n kieroiluun. A harkitsee tutkintapyynnön tekemistä B:stä tämän hovioikeudessa antaman todistajalausunnon vuoksi.

A toimii poliisilaitoksen luottamusmiehenä, ja hän joutuu usein olemaan henkilökuntaa koskevissa asioissa eri mieltä päällikön kanssa. A:n luottamusmiehenä toimimisella saattaa myös olla vaikutusta päällikön tekemään päätökseen.

A oli heti huomannut tehneensä virheen ja ilmoittanut siitä itse työpaikallaan. Varoitus on kohtuuton rangaistus tästä rehellisyydestä. Päällikkö olisi voinut

kunnioittaa käräjäoikeuden päätöstä, johon ei ollut vaikuttamassa B:n todistanlausunto.

Asian käsittely ja selvittäminen

Poliisilaitoksen poliisipäällikön antamassa vastineessa on todettu, ettei annettu päätös ole riippuvainen siitä, mitä hovioikeuden käsittelyssä on tapahtunut. Ratkaisevaa on ollut A:n oma toiminta, jonka hän on itsekin myöntänyt virheelliseksi. A on kertonut rikoksesta epäilylle, että epäilystä on tehty rikosilmoitus. A:n sama seuraamus on täysin linjassa - ellei jopa lievemmästä päästä - kaikkien päällikön aikaisemmin antamien päätösten kanssa. Tämäkin osoittaa, ettei luottamusmiesasema ole vaikuttanut päätökseen.

A on antanut vastaselityksen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 17 §:n mukaan virkamiehen vaitiolovelvollisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja muussa laissa säädetään.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen palveluksessa oleva samoin kuin luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutenkaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta viranomaisessa tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päättynyt.

Lain 24 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä, poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun virallinen syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) mukaan. (Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta 945/1984 on kumottu lailla 371/2007. Voimassa ovat lait oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa 370/2007 ja oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa 381/2007.)

Valtion virkamieslain 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Oikeudellinen arvio ja johtopäätös

Käräjäoikeus on 7.9.2007 hylännyt A:ta vastaan nostetun syytteen tuottamuksellisen virkasalaisuuden rikkomisesta. Syyttäjän valitettua hovioikeuteen hovioikeus on 19.8.2008 antamassaan tuomiossa todennut, että A on myöntänyt kertoneensa naapurilleen, että tästä oli tehty rikosilmoitus ja että A on kertonut rikosilmoituksen liittyvän ilmeisesti naapurin firmaan eli liiketoimintaan. Jutun esitutkinta on tuolloin ollut vasta aluillaan.

Hovioikeus on katsonut, että kertomalla mainituin tavoin rikosilmoituksesta rikoksesta epäilylle A on vaarantanut rikoksen selvittämisen ja tutkinnan tarkoituksen toteutumisen. Lisäksi hovioikeus on todennut, että A:n teko ei ole huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat kokonaisuutena arvostellen vähäinen. Hovioikeuden mukaan A on syyllistynyt tuottamukselliseen virkasalaisuuden rikkomiseen ja hänet on tuomittu 25 päiväsakkoon.

A on edellä mainituin tavoin oikeudettomasti paljastanut rikoksesta epäilylle salassa pidettäviä tietoja, josta hänet on lainvoimaisesti tuomittu sakkorangaistukseen. A on menettelyllään rikkonut virkavelvollisuuksiaan. Poliisilaitos on voinut antaa hänelle varoituksen, joka on työnjohdollinen toimenpide. Asiassa ei ole ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että varoituksen antamista koskevan päätöksen tekemiseen olisi vaikuttanut A:n luottamusmiestoiminta.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut.

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Rita Ruuhimäki

Virkamieslautakunnan päätös on tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Äijälä, Isomäki ja A. Nieminen sekä varajäsen Nummijärvi ja vähemmistön jäsenet Komulainen, M. Nieminen ja Sipiläinen.

Vähemmistön äänestyslausuma liitteenä.

Liite

Vähemmistön (M. Nieminen, Sipiläinen, Komulainen) äänestyslausuma

Esillä olevassa tapauksessa varoituksen antaminen on ollut kohtuutonta. Virkamiesoikeudellista varoitusta olisi tullut käyttää välittömästi teon ilmitulon jälkeen. Oikaisuvaatimus hyväksytään ja varoituspäätös kumotaan.